

เรื่องกล้วย...ที่ไม่กล้วย

สำนวนติดปากคนไทย “เรื่องกล้วยกล้วย” หมายถึง ง่าย สะดวก แต่การเรียนรู้แบบ Project Approach เรื่อง “กล้วย” ของเด็กอนุบาลปีที่ ๑/๑ โรงเรียนอนุบาลก๊กไก่อ่ ภายใต้การบริหารงานของครูไก่อ่ วิวรรณ สารกิจปรีชา ที่จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับยุคสมัย จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กได้ปฏิบัติจริง ได้ลงมือทำด้วยตนเอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นแล้ว นำประสบการณ์มาคิดสรุปการเรียนรู้ร่วมกัน โดยส่งเสริมให้ครูและผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กได้รู้ว่าจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างไร ที่ไหน ด้วยวิธีใด เพื่อเด็กจะได้มีทักษะการเรียนรู้ไปได้ตลอดชีวิต (Learning to Learn) และจะสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนรู้เรื่อง “กล้วย” ของเด็กๆ จึงไม่ใช่เรื่องกล้วยกล้วย

เริ่มจากระยะเริ่มต้น เด็กได้นำเสนอหัวข้อที่แต่ละคนสนใจซึ่งมีมากถึง ๘ เรื่อง แต่เรื่องที่เด็กลงคะแนนเลือกมากที่สุดถึง ๑๒ เสียงคือ เรื่อง “กล้วย” เด็กทุกคน

คนออกมาเล่าประสบการณ์เดิมของตนเองเกี่ยวกับกล้วย เช่น น้องมิลิน “น้องหนูชื่อเมอร์ลินกินกล้วยน้ำว่า พี่เลี้ยงเป็นคนป้อนให้น้อง บางวันพี่เลี้ยงจะบดข้าวกับกล้วย ที่บ้านของมิลินปลูกกล้วย” น้องแอนดี้ “กล้วยเค้ามีเปลือก ตอนดิบเปลือกกล้วยสีเขียว ตอนใกล้สุกจะมีสีเขียว สีเหลือง ถ้าสุกแล้วเนื้อกล้วยจะมีสีขาว นิ่ม” น้องผิงผิง “กล้วยทำให้เราเติบโตแข็งแรง กล้วยมีประโยชน์” ซึ่งทำให้รู้ว่าเด็กๆ รู้จักและคุ้นเคยกับกล้วยเป็นอย่างมาก แต่สิ่งที่เด็กอยากรู้เพิ่มเติมและช่วยกันตั้งคำถามร่วมกับครู สรุปได้เป็น ๖

ประเด็นคือ ๑. ความหมาย/ความเป็นมา ๒. ส่วนประกอบ ๓. ชนิด ๔. วิธีการปลูก ๕. ใครกินกล้วย ๖. ประโยชน์ ซึ่งเด็กจะต้องช่วยกันคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเองต่อไป

ในระยะที่ ๒ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนรู้ ช่วงเวลา ๕ สัปดาห์ที่เด็กและครูช่วยกันหาคำตอบด้วยวิธีที่หลากหลายเช่น หาจากคอมพิวเตอร์ด้วย Google Search เปิดพจนานุกรม หนังสือเรื่อง “กล้วยไทย” สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๑๐ โดยครูอ่านข้อมูลให้เด็กฟังและสรุปร่วมกันเกี่ยวกับประวัติของกล้วยว่า “กล้วยมีถิ่นกำเนิดใน

ธรรมชาติอยู่ในภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่น ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย เป็นต้น ประเทศที่ปลูกกล้วยมากที่สุดคือ ประเทศอินเดีย” เพื่อให้เด็กเกิดทักษะ STEAM (Science Technology Engineering Art Mathematics) ด้วยการ ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ครูและผู้ปกครอง

ร่วมกันจัดหากล้วยชนิดต่างๆ เช่น กล้วยหอม กล้วยไข่ กล้วยหักมุก กล้วยเล็บมือนาง กล้วยนาก เป็นต้น มาให้เด็กได้สังเกต สำนวจ ทดลองสัมผัส ดมกลิ่น ชิมรสชาติ ทำให้เด็กได้รู้ว่ากล้วยมีหลากหลายชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งรูปทรง สี กลิ่น รสชาติ และนำต้นกล้วยมาให้เด็กได้ศึกษา ส่วนประกอบของต้นกล้วย ทำให้เด็กได้รู้ว่าต้นกล้วยประกอบด้วยลำต้นตรงสูง มีก้านกล้วยยาวและแข็ง หักได้ ใบกล้วยหรือใบตอง ขรุขระ ลื่น ด้านหน้าเขียวเข้ม ด้านหลังเขียวอ่อน มีรากอยู่ใต้ดิน ไว้ดูดอาหาร กล้วยหลายๆ ลูกติดกันเรียกว่า หวี อยู่รวมกันหลายๆ หวี เรียกว่า เครือ หัวปลีเป็นดอกของกล้วย สีแดงแหลมๆ

ลอกกลีบออกมาได้ จัดกิจกรรมให้เด็กแบ่งกลุ่มตามแนวคิดว่างกล้วยปลูกจาก ส่วนไหนได้ ๕ กลุ่มและ ทดลองปลูก คือ ๑. เมล็ด ๒. หน่อ ๓. ใบ ๔. ก้าน ๕. ปลี เด็กได้รับหน้าที่และมีความ รับผิดชอบดูแลรดน้ำและสังเกตการเปลี่ยนแปลง

ในทุกๆ วัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก ครูได้เชิญ ผศ.อารยา อาจเจริญเทียนหอม ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาให้ความรู้และตอบคำถามที่เด็กๆ สงสัยเกี่ยวกับกล้วย และเพื่อเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้เห็นการปลูกกล้วยจริงๆ จึงพาเด็กไปศึกษาเรียนรู้ที่สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์โดยมีพี่บอย คุณยุทธนา ช่างโชติ และป้าแปด คุณศรีสกุล บุญยศักดิ์มาให้ความรู้กับเด็กๆ ทำให้เด็กรู้ว่ากล้วยสามารถปลูกได้จากหน่อและเมล็ด และจัดกิจกรรม Cooking ให้เด็กได้ลงมือทำกล้วยตาก ขนมกล้วย เค้กกล้วยหอม แขนวิซกล้วยหอม แพนเค้กกล้วยหอม น้ำสมูทตี้กล้วยหอม วาฟเฟิลกล้วยหอม ปอเปียะกล้วยหอม ให้เด็กทดลองใช้กาบกล้วยลอยน้ำและทำกระทงไปลอยในวันลอยกระทง และให้เด็กนำใบสับคั้นไปทำร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้เด็กได้รู้ถึงประโยชน์ของกล้วยที่มีมากมายเช่น ใบใช้ห่อขนม ผลใช้ทำขนมและรับประทานเป็นยาแก้โรคกระเพาะ ท้องผูก เปลือกกล้วยใช้กันเชื้อโรคและบรรเทาอาการคันจากยุงกัด ลำต้นใช้ทำกระทงและอาหารสัตว์ ปลีใช้ทำกับข้าว ก้านใช้ทำม้าก้าน

กล้วย โดยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เด็กจะได้ถ่ายทอดประสบการณ์ผ่าน การเล่าเรื่องและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ (Process Art) ในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพวาดระบายสีตามจินตนาการ งานประดิษฐ์ งานปั้น งานปะติดด้วยวัสดุธรรมชาติ เป็นต้น

เมื่อถึงสัปดาห์ที่ ๗ ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนรู้ในระยะ ๓ การสรุป เด็กสามารถสรุปความรู้และตอบคำถามที่เคยสงสัยได้ทุกประเด็น และนำเสนอให้เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเรื่องของกล้วยได้อย่าง ชัดเจน แต่กว่าที่เด็กจะเกิดองค์ความรู้ได้ขนาดนี้ไม่่ง่ายนักสำหรับครูและผู้ปกครอง เรื่องกล้วย...จึงไม่กล้วยอย่างที่คิด

